

Sygn. akt VI U 2604/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 kwietnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Aleksandra Mitros
Protokolant:	sekr. sądowy Ewa Żarkowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 kwietnia 2013 r. w S.

sprawy z wniosku A. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o wysokość nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne

na skutek odwołania A. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 27 czerwca 2012 roku (...)

I. oddala odwołanie;

II. zasądza od ubezpieczonego A. C. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. kwotę 120 (stu dwudziestu) złotych odstępując od obciążenia ubezpieczonego tymi kosztami w pozostałej części

Sygn. akt VI U 2604/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 czerwca 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. określił na dzień 27 czerwca 2012 roku zadłużenie z tytułu składek A. C. w łącznej kwocie 7.665,24 zł, tj. 7.055,57 zł z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, 8,89 zł z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz 600,78 zł z tytułu składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

W odwołaniu od decyzji A. C. podniósł, iż wobec wydania decyzji w dniu 27 czerwca 2012 roku nie zdążył się ustosunkować do otrzymanego w dniu 12 czerwca 2012 roku zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego. Nadto ubezpieczony podniósł, iż podejmując kroki w celu spłacenia zaległych należności zwrócił się do ZUS o rozłożenia należności na raty, jednakże z uwagi na wydanie zaskarżonej decyzji nie wypełnił niezbędnych dokumentów działając pod presją czasową i psychiczną.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że de facto ubezpieczony

potwierdził, iż jest dłużnikiem ZUS. Nadto organ rentowy podniósł, iż zasada czynnego udziału strony w postępowaniu nie została naruszona, bowiem odwołujący pozostawał w stałym kontakcie z organem rentowym, mianowicie był w siedzibie ZUS, gdzie został poinstruowany jak ma dalej postępować w swojej sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony A. C. prowadzi działalność gospodarczą. Ubezpieczony w okresie od czerwca 2010 roku do kwietnia 2012 roku nie opłacał składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne lub opłacał je po obowiązującym terminie płatności w związku z czym na jego koncie rozliczeniowym w organie rentowym powstało zadłużenie.

Dowód:

- pokrycie należności dla płatnika z 27.06.2012 r., k. nienumerowane w aktach ZUS

- załącznik do decyzji z 27.06.2012 r., k. nienumerowana akt ZUS

Pismem z 8 czerwca 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych zawiadomił A. C. o wszczęciu postępowania w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, na które złożyły się należności z tytułu:

1. składek na ubezpieczenia społeczne za okres od czerwca 2010 roku do kwietnia 2012 roku w kwocie 7.907,45 zł, w tym składka 7.051,45 zł oraz odsetki za zwłokę 856,00 zł;
2. składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od marca 2009 roku do marca 2009 roku w kwocie 8,89 zł, w tym składka 8,89 zł oraz odsetki 0,00 zł;
3. składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od czerwca 2010 roku do kwietnia 2012 roku w kwocie 656,78 zł, w tym składka 600,78 zł oraz odsetki 56,00 zł.

Zawiadomienie o wszczęciu postępowania ubezpieczony otrzymał w dniu 12 czerwca 2012 roku.

Dowód:

- zawiadomienie z 8.06.2012 r. wraz ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru, k. nienumerowana w aktach ZUS

Pismem z 15 czerwca 2012 roku, doręczonym w 19 czerwca 2012 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych zawiadomił ubezpieczonego o zakończeniu postępowania dowodowego, jednocześnie zawiadamiając, że został wyznaczony termin 7-dniowy, licząc od dnia otrzymania niniejszego zawiadomienia, na wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów w sprawie określenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Dowód:

- zawiadomienie o zakończeniu postępowania dowodowego z 15.06.2012 r., wraz ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru k. nienumerowana

W dniu 20 czerwca 2012 roku wpłynęło do ZUS pismo ubezpieczonego, w którym A. C. wyjaśnił, że zadłużenie na jego koncie powstało z powodu utraty płynności finansowej. Ubezpieczony wyjaśnił, iż na powyższe złożyło się wiele czynników, w tym m.in. zdarzenia losowe, stan zdrowia, problemy rodzinne i problemy na rynku. Wnioskodawca wskazując iż nie jest w stanie spłacić zaległości jednorazowo, wniósł o rozłożenie należności na raty i o umorzenie odsetek.

Dowód:

- pismo z 17.06.2012 r., k. nienumerowana w aktach ZUS

Pismem z dnia 27 czerwca 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych poinformował ubezpieczonego, iż należności z tytułu składek można umorzyć, jeżeli zobowiązany wykaże, że ze względu na stan majątkowy i sytuację rodzinną nie jest w stanie opłacić tych należności, ponieważ pociągnęłoby to zbyt ciężkie skutki dla zobowiązanego i jego rodziny. Mając powyższe na uwadze ZUS zobowiązał ubezpieczonego do przedłożenia w terminie 14 dni dokumentów umożliwiających ocenę spełnienia warunków przy ubieganiu się o umorzenie odsetek oraz układ ratalny.

Dowód:

- pismo z 27.06.2012 r., k. nienumerowany aktach ZUS

Pismo z dnia 27 czerwca 2012 roku zostało odebrane przez ubezpieczonego w dniu 28 czerwca 2012 roku. Ubezpieczony w określonym terminie nie przedłożył wymaganych oświadczeń. Pismem z 13 lipca 2012 roku ZUS poinformował ubezpieczonego, iż wobec nieprzedłożenia stosowych dokumentów i oświadczeń, wniosek o umorzenie odsetek oraz udzieleni układu ratalnego pozostaje bez rozważania.

Dowód:

- pismo z 13.07.2012 r., k. nienumerowana w aktach ZUS

W dniu 30 lipca 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. Inspektorat w Ś. wystawił tytuły wykonawcze od numeru (...) do numeru (...) i o numerze (...). Z uwagi na wniesienie przez ubezpieczonego odwołania od decyzji ZUS z dnia 27 czerwca 2012 roku, na podstawie której wystawione zostały tytuły wykonawcze, postępowanie egzekucyjne z dniem 2 sierpnia 2012 roku zostało umorzone.

Dowód:

- postanowienie z 02.08.2012 r., k. nienumerowana w aktach ZUS

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U z 2009 r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.), Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności ustalania wymiaru składek i ich poboru. Na mocy przepisów art. 6 ust. 1 pkt 5 ww. ustawy, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi działalność gospodarczą. Osoby te podlegają również obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu (art. 12 ust. 1) oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu (art. 11 ust. 2).

Obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają osoby prowadzące pozarolniczą działalność od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności (art. 13 pkt. 4 ww. ustawy).

Art. 6 ust. 1 pkt. 5 w zw. z art. 13 pkt. 4 u.s.u.s. kreuje obowiązek podlegania osób prowadzących pozarolniczą działalność ubezpieczeniom z mocy ustawy od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności. Tak więc to nie decyzja organu rentowego powoduje powstanie tego obowiązku, jedynie potwierdza ona ten obowiązek. Decyzja wydawana jest na podstawie art. 83 ust. 1 pkt. 2 u.s.u.s. i nie jest decyzją kształtującą prawa i obowiązki, a jedynie decyzją potwierdzającą przebieg ubezpieczeń (zob. wyrok SN z dnia 14.09.2007r sygn. akt III UK 35/07).

Na podstawie z art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. c, art. 24 ust. 2 i art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń, do zakresu działania Zakładu należy wymierzanie i pobieranie składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, a składki i odsetki za zwłokę, koszty egzekucyjne, koszty upomnienia i dodatkowa opłata, nieopłacone w terminie podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji lub egzekucji sądowej. Zgodnie z art. 23 ust. 1 tej ustawy, od nieopłaconych w terminie składek należne są od płatnika odsetki za zwłokę, na zasadach i w wysokości określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60, ze zm.).

Zgodnie z treścią art. 46 ust. 1 ustawy systemowej, płatnik jest obowiązany samodzielnie, według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Natomiast przepis art. 47 ust. 1 pkt 3 ustawy systemowej stanowi, że płatnik składek przesyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc, z zastrzeżeniem ust. 1a, 2a i 2b, nie później niż do 15 dnia następnego miesiąca - dla pozostałych płatników.

Nie ma wątpliwości, że A. C., prowadząc pozarolniczą działalność gospodarczą, podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu. Jako płatnik, obowiązany był do comiesięcznego ustalania wysokości należnych składek na ubezpieczenie społeczne i przekazywania ich do ZUS. Ubezpieczony obowiązku tego nie kwestionował. Co więcej, ubezpieczony de facto przyznał, iż obowiązku tego nie dopełnił. Uwadze Sądu nie uszło bowiem, iż po zawiadomieniu go przez organ rentowy o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, ubezpieczony zwrócił się do ZUS-u z wnioskiem o umorzenie odsetek oraz rozłożenie pozostałej należności w układzie ratałnym, podnosząc, iż powstałe zadłużenie powstało z powodu utraty płynności finansowej, spowodowanej na skutek zdarzeń losowych, problemów rodzinnych i zdrowotnych, a przede wszystkim z uwagi na fakt, iż działalność gospodarcza prowadzona przez ubezpieczonego okazała się nierentowna, z uwagi na brak popytu na oferowane przez niego artykuły. Co prawda, w toku postępowania sądowego ubezpieczony kwestionował ustalenia w przedmiocie ostatecznej kwoty zadłużenia, a także nałożonego obowiązku zapłaty odsetek, nie podawał jednak przy tym, które konkretnie kwoty składek, jego zdaniem, zostały przez niego opłacone w terminie, wbrew ustaleniom ZUS-u, nie podawał także, za które konkretnie okresy niesłusznie, jego zdaniem, naliczone zostały odsetki i dlatego. Zarzuty jego są w tym zakresie ogólnikowe i nie można się do nich odnieść.

Analiza dokumentacji organu rentowego nie wskazuje na istnienie uchybień w zakresie dokonanych przez organ rentowy obliczeń. Podobnie, wysokość odsetek ustalona przez organ rentowy nie budzi wątpliwości Sądu. Podstawę naliczenia przez ZUS odsetek od nieuiszczonych w terminie składek stanowi art. 23 ust. 1 ustawy, zgodnie z którym od nieopłaconych w terminie składek należne są od płatnika składek odsetki za zwłokę, na zasadach i w wysokości określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60, z późn. zm.).

Decyzja ZUS określająca wysokość należności z tytułu nieopłaconych przez A. C. składek na FUS, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, jak również odsetek została wydana w oparciu o informacje zawarte na koncie płatnika składek prowadzonych w formie elektronicznej. Tymczasem, zgodnie z art. 34 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, informacje te są środkiem dowodowym w postępowaniu administracyjnym i sądowym z zakresu ubezpieczeń społecznych. Dokument tego typu, który znajduje się w aktach organu rentowego, korzysta nadto z waloru dokumentu urzędowego, a więc – stosownie do treści art. 244 ust. 1 k.p.c. – stanowi dowód tego co zostało w nim urzędowo stwierdzone. A. C. nie naprowadził dowodów, które podważałyby prawidłowość wydanej przez organ rentowy decyzji z dnia 27 czerwca 2012 roku.

Na podkreślenie zasługuje przy tym, że przedmiotem zaskarżenia wnioskodawcy, a więc i przedmiotem sprawy, jest decyzja z dnia 27 czerwca 2012 roku, ustalająca stan zadłużenia na tę właśnie datę. Nie może zatem być przedmiotem rozważań w tej sprawie wysokość zadłużenia wnioskodawcy w okresie późniejszym. Natomiast - wbrew temu, co twierdzi ubezpieczony - brak podstaw, aby stwierdzić, że w dacie wydania zaskarżonej decyzji kwota zadłużenia z tytułu należności składowych była inna, niż to wyliczył ZUS. Późniejsze zmiany stanu faktycznego nie podważają prawidłowości wcześniej wydanej decyzji. Mogą stanowić postawę wydania kolejnej decyzji, również na wniosek

płatnika składek. Należy pamiętać, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (art. 477⁹ k.p.c., art. 477¹⁴ kpc) (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 maja 2011 r., I UK 360/10, Lex nr 901610, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2011 r., I UK 357/10, Lex nr 863946, postanowienie Sadu Najwyższego z dnia 10 marca 2011 r., III UZ 1/11, Lex nr 863946).

Jedynie na marginesie wskazać należy, iż Sąd zauważył, że ubezpieczony w odwołaniu podniósł zarzuty dotyczące prawidłowości decyzji organu rentowego w świetle przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, jednakże zarzuty te nie miały wpływu na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy. Naruszenie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego nie stanowi przesłanki wzruszenia decyzji przez sąd pracy i ubezpieczeń społecznych, więc także w tym aspekcie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego nie są przez ten sąd stosowane. W ocenie Sądu ubezpieczony nie wykazał jednak, że postępowaniu administracyjnemu przed organem rentowym można zarzucić naruszenie zasady zapewnienia stronom czynnego udziału w sprawie (art. 10 § 1 k.p.a.) Podkreślić należy, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych informował ubezpieczonego o poszczególnych etapach postępowania administracyjnego. Pismem z dnia 8 czerwca 2012 roku poinformował ubezpieczonego o wszczęciu postępowania, natomiast pismem z dnia 15 czerwca 2012 roku o zakończeniu postępowania, pouczając jednocześnie o prawie strony do czynnego udziału w tym postępowaniu, o możliwości zapoznania się z aktami sprawy oraz możliwości wypowiedzenia się w sprawie zebranych dowodów. Powołując się na uchwałę składu siedmiu sędziów NSA z dnia 25 kwietnia 2005 r. sygn. akt FPS 6/04 (ONSAiWSA 2005, z. 4, poz. 66), wydaną na tle odpowiadającego treści art. 10 § 1 k.p.a. przepisu art. 200 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 ze zm.), należy wskazać, że warunkiem sine qua non uchylecia decyzji z powodu naruszenia przepisów postępowania jest wykazanie, iż takie naruszenie mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Do strony stawiającej zarzut należy wykazanie związku przyczynowego między naruszeniem przepisów postępowania a wynikiem sprawy (wyrok NSA z dnia 15 maja 2003 r. sygn. akt I SA/Gd 199/00, "Przegląd Podatkowy" 2004, nr 1, s. 43). Innymi słowy, strona powinna wykazać, że niezawiadomienie jej przed wydaniem decyzji o zebraniu materiału dowodowego i możliwości składania wniosków dowodowych uniemożliwiło jej dokonanie w danym postępowaniu konkretnej czynności procesowej.

W świetle powyższego nie sposób uznać, że ubezpieczony został pozbawiony możliwości udowodnienia swoich twierdzeń czy możliwości złożenia wyjaśnień i by uchybienie przepisowi art. 10 § 1 k.p.a. mogło mieć wpływ na wynik sprawy.

Mając wszystko powyższe na uwadze, Sąd doszedł do przekonania, iż zaskarżona decyzja jest prawidłowa i na mocy art. 477¹⁴ §1 k.p.c. odwołanie ubezpieczonego oddalił o czym orzekł w punkcie I sentencji wyroku.

Konsekwencją oddalenia odwołania była również konieczność orzeczenia o kosztach sądowych, przy uwzględnieniu, że to strona pozwana wygrała w instancji.

Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony (98 § 3 k.p.c.). Stosownie zaś do treści art. 99 k.p.c. stronom reprezentowanym przez radcę prawnego zwraca się koszty w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata.

W pkt II wyroku Sąd zasądził od A. C. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. organu rentowego kwotę 120 zł, odstępując w pozostałym zakresie od obciążania ubezpieczonego tymi kosztami w pozostałej części (cała kwota kosztów to 1.200 zł) z uwagi na jego trudną sytuację finansową.

Stosownie do art. 102 k.p.c. w przypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przede wszystkim należy zwrócić uwagę, że sposób skorzystania z art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu i do jego oceny należy

przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstępnie, a jeśli tak, to w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążania kosztami procesu strony przegrywającej spór (por. wyrok Sadu Najwyższego z dnia 27 maja 2010 r., II PK 359/09, LEX nr 603828, wyrok Sadu Najwyższego z dnia 19 maja 2006 r., III CK 221/05, LEX nr 439151). Nadto kodeks nie określa bliżej pojęcia „wypadki szczególne”, pozostawiając rozwiązanie tego zagadnienia praktyce sądowej. Jednakże brak jakichkolwiek ograniczeń wyliczonych choćby przykładowo wskazuje na intencję ustawodawcy szerokiego pojmowania zakresu tego terminu (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 28 czerwca 1966 r., I CR 372/65).